

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Projekt „Kompetencje plus”
realizowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój finansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

**Projekt konkursowy pt. „Kompetencje plus”,
realizowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020,
Działanie 2.5. Skuteczna pomoc społeczna,
współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.
Nr umowy: POWR.02.05.00-00-0361/19-00 z dnia 12.02.2020 r.**

USTAWA O POMOCY SPOŁECZNEJ – ZMIANY PRAWNE

LIDER PROJEKTU
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
w Rzeszowie
ul. Hetmańska 9
35-045 Rzeszów
Województwo Podkarpackie

.....
1
.....

PARTNER PROJEKTU
Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
al. IX Wieków Kielce 3
25-516 Kielce
Województwo Świętokrzyskie

Wykonawca:

Centrum Szkoleniowo-Terapeutyczne SELF T. Kobylański, M. Mołoń s.c.
Ul. Unii Lubelskiej 6/8, 35-016 RZESZÓW

Cel szkolenia:

Celem szkolenia jest omówienie aktualnego stanu prawnego ustawy o pomocy społecznej i aktów wykonawczych oraz zapoznanie się z projektowanymi zmianami w zakresie działania jednostek organizacyjnych pomocy społecznej.

Adresaci szkolenia:

Szkolenie przeznaczone jest dla osób, które są pracownikami jednostek organizacyjnych pomocy społecznej.

Forma realizacji szkolenia:

Szkolenie prowadzone będzie w grupie, ma charakter wykładu.
Sala będzie wyposażona w sprzęt dydaktyczny umożliwiający prowadzenie zajęć w formie prezentacji multimedialnych.

**Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. (Dz.U. z 2019r. poz. 1690) zmieniająca m. in. ustawę o pomocy społecznej, weszła w życie z dniem 4 października 2019 r.
Wejście w życie 4 października 2019 r., 1 stycznia 2020 r.**

Celem zmiany ustawy było m.in. ograniczenie skali nieprawidłowości w placówkach zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, zwanych dalej „placówkami”, a tym samym zwiększenie poczucia bezpieczeństwa osób starszych i niepełnosprawnych przebywających w tych placówkach, poprawę skuteczności stosowania sankcji nakładanych na podmioty prowadzące placówki bez zezwolenia oraz poprawę warunków pobytu osób przebywających w legalnie działających placówkach całodobowej opieki.

Zmiana przepisów miała również na celu ułatwienie placówkom, zwłaszcza tym prowadzonym w niewielkim zakresie, uzyskania zezwolenia, przez złagodzenie niektórych standardów, oraz doprecyzowanie przepisów dotyczących dokumentów wymaganych przy wniosku o uzyskanie zezwolenia.

Ponadto uregulowano zasady ograniczenia samodzielnego opuszczania terenu domów pomocy społecznej oraz placówek przez ich mieszkańców będących osobami z zaburzeniami psychicznymi. Na konieczność uregulowania tej kwestii w przepisach rangi ustawy zwraca uwagę raport *Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur „Prawa mieszkańców domów pomocy społecznej” – lipiec 2017*, dostępny na stronie internetowej Rzecznika Praw Obywatelskich.

<https://www.rpo.gov.pl/sites/default/files/KMPT%20raport%20o%20domach%20pomocy%20spolecznej.pdf>

Kwestie te poruszają też kolejne Raporty Rzecznika Praw Obywatelskich z działalności w Polsce Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur. Raporty zwracają uwagę na prawo do kontaktów mieszkańców domów pomocy społecznej ze światem zewnętrznym. Mieszkańcy powinni mieć możliwość samodecydowania o wyjściach poza teren placówki, a jedyną obiektywną przeszkodę do korzystania z takich wyjść może stanowić ich zły stan zdrowia, potwierdzony zaświadczeniem lekarza. Ograniczenie takie, stosowane w praktyce przez niektóre placówki, jest niezbędne w sytuacji, gdy wyjście poza teren domu lub placówki całodobowej opieki mogłoby poważnie zagrozić zdrowiu lub życiu mieszkańca domu lub placówki całodobowej opieki, z uwagi na jego chorobę psychiczną lub upośledzenie umysłowe, na przykład mieszkaniec z amnezją lub nieznający swoich danych osobowych. Mieszkaniec taki będzie mógł opuścić teren placówki wraz z pracownikiem domu, osobą bliską albo opiekunem prawnym.

Ponadto w związku z postulatami osób, których rodzice zostali skierowani do domu pomocy społecznej, ustawa poszerza katalog sytuacji, w których można zwolnić z obowiązku wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej.

Uregulowano także zasady pobytu w placówkach i zasady ich opuszczania przez osoby, do których ma zastosowanie ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego.

Zmiana Ustawy miała także na celu doprecyzowanie niektórych przepisów postępowania w zakresie przyznawania, udzielania i wypłaty świadczeń z zakresu pomocy społecznej

Zmiana w art. 11 w ust. 2 Ups zmierzającą do poszerzenia możliwych do zastosowania sankcji, które kierownik ośrodka pomocy społecznej może zastosować w przypadku np. **braku współdziałania** osoby lub rodziny z pracownikiem socjalnym, odmowy zawarcia kontraktu socjalnego, niedotrzymywania jego postanowień, nieuzasadnionej odmowy podjęcia zatrudnienia. Przepis art. 11 ust. 2 został uzupełniony o możliwość ograniczenia wysokości lub rozmiaru świadczenia, podobnie jak określa to art. 11 w ust. 1 Ups.

Zmiana art. 22 pkt 10 Ups jest konsekwencją zmian proponowanych w art. 1 w pkt 13 ustawy zmieniającej, (*f) postanowienia sądu opiekuńczego w przedmiocie udzielenia zezwolenia na umieszczenie w placówce - w przypadku osób ubezwłasnowolnionych całkowicie, g) zaświadczenia lekarza wskazujące zasadność ograniczenia osobom przebywającym w placówce możliwości samodzielnego opuszczania terenu placówki, h) ograniczenia możliwości samodzielnego opuszczania terenu placówki, i) orzeczenia sądu opiekuńczego dotyczące ograniczenia możliwości samodzielnego opuszczania terenu placówki;*), tj. uzupełnienia przepisu art. 68a Ups o dodatkowe wymogi zatrudniania w placówkach personelu do wykonywania czynności opiekuńczych o określonych kwalifikacjach. **Zmiana uprawnia wojewodę do kontrolowania zgodności zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacjami.**

Zmiana dotycząca art. 48b w ust. 1 Ups **ma charakter doprecyzowujący**. W świetle obowiązujących przepisów, przyznanie niezbędnego ubrania następuje przez dostarczenie osobie potrzebującej odpowiedniego rozmiaru bielizny, odzieży i obuwia odpowiednich do pory roku. Proponuje się zastąpienie użytego w ww. regulacji wyrazu „dostarczenie” wyrazem „zapewnienie”, **co daje gminie szersze możliwości realizacji tego zadania w sposób bardziej elastyczny, dostosowany do danej sytuacji.**

Zmiana w art. 52 Ups miała na celu doprecyzowanie przepisów dotyczących prowadzenia rodzinnego domu pomocy Z praktyki orzeczniczej Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej jako organu II instancji rozpatrującego odwołania od decyzji wojewodów wynika, że niejednokrotnie podmioty prowadzące placówki,

dla których art. 67 i art. 69 Ups wymaga zezwolenia właściwego wojewody, chcąc uniknąć kary za prowadzenie placówki bez zezwolenia, wskazują na prowadzenie usług w formie rodzinnego domu pomocy, nie mając jednocześnie zawartej umowy z gminą.

Z tego względu, aby zagwarantować odpowiedni, zgodny ze standardami, poziom świadczonych usług oraz uniemożliwić opisane powyżej próby utożsamiania placówek z rodzinnymi domami pomocy, w art. 52 zaproponowano dodanie ust. 2a, zgodnie z którym rodzinny dom pomocy może być prowadzony na podstawie umowy zawartej przez osobę fizyczną albo organizację pożytku publicznego z gminą właściwą ze względu na miejsce położenia rodzinnego domu pomocy.

Jest to przepis analogiczny do przepisu § 8 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie rodzinnych domów pomocy (Dz. U. poz. 719), w którym wyrażona jest możliwość prowadzenia rodzinnego domu pomocy jedynie na podstawie umowy z gminą właściwą dla miejsca położenia domu, tak aby uniknąć istniejących wątpliwości w zakresie braku możliwości prowadzenia tej formy usług bez umowy z gminą.

Standardy usług domu pomocy społecznej dodano ust. od 2a do 2i

Zmiana w art. 55 Ups polega na wskazaniu podstawy, na jakiej dom pomocy społecznej może ograniczyć **możliwość swobodnego lub samodzielnego opuszczania terenu placówki przez mieszkańca domu**. Zmiana wynika z obserwacji poczynionych w toku kontroli domów pomocy społecznej prowadzonych przez przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur. Jednym z postulatów Rzecznika Praw Obywatelskich, zawartych w raportach z kontroli, jest uporządkowanie kwestii opuszczania placówki w sytuacji, gdy w różnych domach pomocy społecznej ta kwestia jest różnie uregulowana. Niedopuszczalne jest, zdaniem Rzecznika Praw Obywatelskich, arbitralne ograniczenie możliwości opuszczania placówki przez pracowników domu, w sytuacji, gdy brak jest wyraźnych zaleceń lekarskich. Kwestia ta bowiem dotyczy podstawowego prawa jednostki, jakim jest wolność.

Aby zapewnić **bezpieczeństwo mieszkańcom**, w art. 55 wprowadzono przepis dający domowi pomocy społecznej możliwość uregulowania zasad zgłaszania personelowi domu wyjść poza teren domu. Celem zapewniania odpowiedniego bezpieczeństwa i opieki mieszkańcom będącym osobami z zaburzeniami psychicznymi (w stosunku do których występuje ryzyko, że brak opieki może zagrażać ich życiu lub poważnie zagrażać ich zdrowiu) zdecydowano również o wprowadzeniu ograniczenia możliwości samodzielnego opuszczania terenu domu pomocy społecznej przez jego mieszkańca.

Mieszkaniec będzie mógł opuścić teren domu **jedynie w asyście bądź to członka rodziny, bądź innej osoby, która będzie mogła zagwarantować właściwą (nawet krótkoterminową) opiekę poza terenem placówki**.

Ograniczenie to będzie mógł ustanowić dyrektor lub kierownik domu pomocy

społecznej na podstawie zaświadczenia lekarskiego wydanego na czas oznaczony, nie dłuższy niż 6 miesięcy, wskazującego na zasadność takiego ograniczenia. Dyrektor lub kierownik domu pomocy społecznej będzie obowiązany do doręczenia pisemnego ograniczenia osobie, której będzie ono dotyczyło, lub jej opiekunowi prawnemu oraz pouczenia o przysługującym prawie do złożenia wniosku o uchylenie ograniczenia do sądu opiekuńczego, w którego okręgu znajduje się dom pomocy społecznej.

Sąd, rozpoznając wniosek, będzie mógł uznać jego zasadność i uchylić ograniczenie lub – w przypadku uznania wniosku za bezzasadny – wniosek ten oddalić. Z wnioskiem o uchylenie ograniczenia będą mogli się również zwrócić: małżonek mieszkańca, krewny w linii prostej, rodzeństwo oraz osoba sprawująca faktyczną opiekę nad mieszkańcem. W przypadku złożenia takiego wniosku sąd opiekuńczy będzie orzekał niezwłocznie po przeprowadzeniu rozprawy, która powinna się odbyć nie później niż w terminie 14 dni od dnia wpływu wniosku. Dyrektor lub kierownik domu pomocy społecznej w terminie 3 dni od dnia doręczenia ograniczenia będzie obowiązany do przesłania informacji o ograniczeniu do sądu opiekuńczego, w którego okręgu znajduje się ten dom.

Ustawa wskazuje kwestię odpowiedzialności za szkodę (rozumianej maksymalnie szeroko, w tym również jako odpowiedzialności za ewentualną krzywdę) wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie w zakresie ograniczenia możliwości samodzielnego opuszczania domu pomocy społecznej – przewidziano w tym zakresie odpowiedzialność podmiotu prowadzącego dom pomocy społecznej, a w przypadku domu prowadzonego przez podmiot na zlecenie jednostki samorządu terytorialnego – przewidziano odpowiedzialność solidarną zlecającego i realizującego zlecenie. Rozwiązanie to, w zakresie odpowiedzialności jednostek samorządu terytorialnego, nie jest niczym nowym, gdyż jest w rzeczywistości jedynie przeniesieniem na grunt ustawy o pomocy społecznej regulacji zawartej w art. 417 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny.

2a. Dom pomocy społecznej może określić zasady zgłaszania przez mieszkańców domu personelowi tego domu wyjść poza jego teren.

2b. W przypadku gdy brak opieki zagraża życiu lub poważnie zagraża zdrowiu mieszkańca domu będącego osobą z zaburzeniami psychicznymi, dyrektor lub kierownik tego domu może ograniczyć możliwość samodzielnego opuszczania przez tego mieszkańca terenu domu pomocy społecznej na podstawie zaświadczenia lekarza wydanego na czas oznaczony, nie dłuższy niż 6 miesięcy, wskazującego zasadność takiego ograniczenia.

2c. Ograniczenie może być wydane na czas oznaczony wskazany w zaświadczeniu lekarza, nie dłuższy niż 6 miesięcy.

2d. Ograniczenie jest wydawane w formie pisemnej i zawiera wskazanie osoby, której to ograniczenie dotyczy, okresu, na jaki jest wydane, uzasadnienie ograniczenia oraz pouczenie o prawie do złożenia wniosku o uchylenie ograniczenia do sądu opiekuńczego, w którego okręgu znajduje się dom pomocy społecznej.

2e. Ograniczenie doręcza się mieszkańcowi domu, a gdy jest on osobą ubezwłasnowolnioną całkowicie, również jego przedstawicielowi ustawowemu. Doręczając ograniczenie, dyrektor lub kierownik domu pomocy społecznej poucza mieszkańca domu o prawie do złożenia wniosku o uchylenie ograniczenia.

2f. Informację o ograniczeniu dyrektor lub kierownik domu pomocy społecznej przesyła do sądu opiekuńczego, w którego okręgu znajduje się ten dom, w terminie 3 dni od dnia doręczenia ograniczenia mieszkańcowi domu.

2g. Mieszkaniec domu, w tym również mieszkaniec ubezwłasnowolniony, jego przedstawiciel ustawowy, małżonek, krewny w linii prostej, rodzeństwo oraz osoba sprawująca nad nim faktyczną opiekę mogą wystąpić do sądu opiekuńczego, w którego okręgu znajduje się dom pomocy społecznej, z wnioskiem o uchylenie ograniczenia.

2h. W sprawach określonych w ust. 2d sąd opiekuńczy orzeka niezwłocznie po przeprowadzeniu rozprawy. Rozprawa powinna się odbyć nie później niż w terminie 14 dni od dnia wpływu wniosku o uchylenie ograniczenia.

2i. Za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie w zakresie ograniczenia możliwości samodzielnego opuszczania terenu domu pomocy społecznej przez jego mieszkańca odpowiedzialność ponosi podmiot prowadzący dom pomocy społecznej lub, w przypadku domu pomocy społecznej prowadzonego na zlecenie, odpowiedzialność solidarną ponoszą jednostka samorządu terytorialnego oraz podmiot prowadzący dom pomocy społecznej na jej zlecenie.

Zmiany dotyczące art. 59 Ups mają charakter porządkujący i wynikają z potrzeby ujednolicenia praktyki występującej w różnych ośrodkach pomocy społecznej w zakresie wydawania decyzji o odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej.

1. Decyzję o skierowaniu do domu pomocy społecznej i decyzję ustalającą opłatę mieszkańca domu za jego pobyt w domu pomocy społecznej wydaje organ gminy właściwej dla tej osoby w dniu jej kierowania do domu pomocy społecznej.

5. W przypadku regionalnego domu pomocy społecznej finansowanego z dochodów własnych samorządu województwa decyzję o skierowaniu wydaje organ gminy, a decyzję o umieszczeniu i opłacie mieszkańca domu za jego pobyt w tym domu wydaje marszałek województwa na podstawie art. 61 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 1, przy czym art. 64, art. 64a i art. 64b stosuje się odpowiednio.

6. W przypadku regionalnego domu pomocy społecznej, o którym mowa w art. 56 pkt 7, decyzję o skierowaniu do domu pomocy społecznej i decyzję ustalającą opłatę mieszkańca domu za jego pobyt w domu pomocy społecznej wydaje organ gminy właściwej dla tej osoby w dniu jej kierowania do domu pomocy społecznej. Decyzję o umieszczeniu w regionalnym domu pomocy społecznej wydaje marszałek województwa.

Zgodnie z art. 61ust. 1 i 2 Ups **obowiązani do wnoszenia opłaty** za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności:

Obowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej

są w kolejności:

- 1) mieszkaniec domu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawy z dochodów dziecka,
 - 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi,
 - 3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej
- przy czym osoby i gmina określone w pkt 2 i 3 nie mają obowiązku wnoszenia opłat, jeżeli mieszkaniec domu ponosi pełną odpłatność.

Obowiązanymi do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności: mieszkaniec domu nie więcej jednak niż 70% swojego dochodu, małżonek, zstępni przed wstępnymi, gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej (art. 61 ust. 1, ust. 2 pkt 1 Ups). W w/w przepisie ustawodawca użył sformułowanie „w kolejności”, co oznacza, że jeżeli osoba umieszczona w placówce nie jest w stanie ponieść kosztu pobytu w całości, obowiązek przechodzi na osoby bliskie, przed organem publicznym jakim jest gmina.

Decyzja administracyjna dotycząca odpłatności:

* Stroną decyzji o odpłatności powinien być, co do zasady, jedynie mieszkaniec domu. Na podstawie art. 103 ust. 2 Ups, w przypadku ponoszenia odpłatności za pobyt członka rodziny w domu pomocy społecznej przez osoby określone w art. 61 ust. 1 pkt 2 Ups, wysokość ponoszonej przez nich odpłatności jest ustalana w umowie zawartej z kierownikiem ośrodka pomocy społecznej.

* Forma umowy wyklucza w tym przypadku wydanie decyzji. W celu uniknięcia sytuacji, w których mieszkaniec domu pomocy społecznej otrzymuje decyzję o odpłatności, w której są zawarte rozstrzygnięcia o odpłatności jego rodziny czy też gminy, zaistniała potrzeba wprowadzenia jasnej regulacji, **że decyzja o odpłatności określa jedynie odpłatność mieszkańca domu.**

art. 61 Ups regulacje, które umożliwiają gminie wydawanie decyzji w sytuacji odmowy przystąpienia przez osoby zobowiązane do umowy, o której mowa w art. 103 ust. 2 Ups.

* Odmowa podpisania umowy z gminą, w sytuacji gdy doszło do **przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego i ustalenia dochodu** osoby zobowiązanej, będzie skutkowałą **wydaniem przez gminę decyzji o odpłatności**, w której należy uwzględnić, że odpłatność mogą ponosić jedynie osoby, których dochód przekracza 300% kryterium dochodowego, i jednocześnie dochód osoby lub rodziny po potrąceniu opłaty nie może być niższy niż 300% kryterium dochodowego.

* W sytuacji gdy **osoba zobowiązana nie zgodzi się** nie tylko na podpisanie umowy, ale też na przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego, gmina wyda decyzję o odpłatności w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej a opłatą wnoszoną przez mieszkańca i opłatami wnoszonymi przez inne osoby obowiązane.

* W przypadku, gdy więcej niż jedna osoba zobowiązana do ponoszenia odpłatności

odmawia podpisania umowy oraz przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego, pozostała opłata (stanowiąca różnicę między średniomiesięcznym kosztem a opłatami wnoszonymi przez mieszkańca oraz innymi osobami, których odpłatność została ustalona w drodze umowy lub decyzji podjętej w wyniku ustalenia odpłatności po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego) **obciąża te osoby proporcjonalnie** (w częściach równych).

Zgodnie z orzecznictwem sądów administracyjnych **forma umowy** jest preferowana w sytuacjach „bezkonfliktowych”, tj. gdy zobowiązany do ponoszenia odpłatności za pobyt członka rodziny w DPS nie sprzeciwia się ani temu obowiązkowi, ani wysokości ustalonej przez organ opłaty (WSA w Łodzi z dnia 12 lutego 2020 r., Sygn. Akt II SA/Łd 711/19). Natomiast w sytuacjach spornych, gdzie zarówno sam obowiązek jak i wysokość opłaty jest kwestionowana, nie zawrze osoba zobowiązana umowy, odmówi zawarcia umowy, nie będzie współdziałać z OPS itp. może spowodować konieczność ustalenia osoby zobowiązanej do ponoszenia opłat **w drodze decyzji administracyjnej**. Za takim stanowiskiem wypowiedział się Naczelny Sąd Administracyjny (NSA) w Uchwale 7 sędziów NSA z dnia 11 czerwca 2018 r. Sygn. akt I OPS 7/17.

OKRES WSTECZNY!

Decyzja o ustaleniu opłat za pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej może być objęta okresem wsteczny, tj. okres od daty umieszczenia w placówce do daty wydania decyzji (tak w wyrokach: NSA z dnia 21 lutego 2020 r., Sygn. akt I OSK 828/19, WSA w Krakowie z dnia 8 sierpnia 2019 r., Sygn. akt III SA/Kr 353/19, WSA w Łodzi z dnia 16 stycznia 2019 r., Sygn. akt II SA/Łd 417/18).

EGZEKUCJA?

W przypadku wydania decyzji administracyjnej ustalającej odpłatność Pani za pobyt np. matki w DPS i niewpłacania określonych kwot, zastępczo opłaty te będzie zmuszona wносить gmina. Jednakże wówczas Organ będzie zobowiązany do wydania kolejnej decyzji w celu przeprowadzenia **egzekucji obowiązku niezrealizowanego przez osobę zobowiązaną**, która będzie stanowić tytuł egzekucyjny będący podstawą prawną do przeprowadzenia egzekucji administracyjnej.

GDY OSOBY ZOBOWIĄZANE PRZEBYWAJĄ ZA GRANICĄ?

- * Zaleca się wystosować pismo do osoby zobowiązanej, która przebywa na terenie kraju aby przekonała osoby przebywające za granicą do partycypowania w kosztach.
- * Napisać pismo, że jeżeli te osoby, które są za granicą będą przebywać na terenie Polski, aby zgłosiły się do OPS w celu ustalenia sytuacji i zobowiązania się do odpłatności.
- * Pismo za granicę z pouczeniem art. 40 § 5 ustawy z 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 256 ze zm.), zwanym dalej: Kpa „Strona, która nie ma miejsca zamieszkania lub zwykłego pobytu albo siedziby w Rzeczypospolitej Polskiej, innym państwie członkowskim Unii Europejskiej,

Konfederacji Szwajcarskiej albo państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, jeżeli nie ustanowiła pełnomocnika do prowadzenia sprawy zamieszkałego w Rzeczypospolitej Polskiej i nie działa za pośrednictwem konsula Rzeczypospolitej Polskiej, jest obowiązana wskazać w Rzeczypospolitej Polskiej pełnomocnika do doręczeń, chyba że doręczenie następuje za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.

Zgodnie z treścią art. 33 § 1 Kpa pełnomocnikiem strony może być osoba fizyczna posiadająca zdolność do czynności prawnych, pełnomocnictwo zaś powinno być udzielone na piśmie, w formie dokumentu elektronicznego lub zgłoszone do protokołu. Jednocześnie na podstawie art. 40 § 5 Kpa poucza się, że w razie niewskazania pełnomocnika do doręczeń przeznaczone dla Pani/Pana pisma pozostawia się w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia. Ma Pani/Pan także możliwości złożenia: odpowiedzi na pismo wszczynające postępowanie i wyjaśnień na piśmie oraz o tym, kto może być ustanowiony pełnomocnikiem.

Jednocześnie, zgodnie z art. 41 Kpa w toku postępowania strony oraz ich przedstawiciele i pełnomocnicy mają obowiązek zawiadomić organ administracji publicznej o każdej zmianie swojego adresu, w tym adresu elektronicznego. W razie zaniedbania tego obowiązku doręczenie pisma pod dotychczasowym adresem ma skutek prawny.

*** Zastosować art. 26 Ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. Prawo konsularne Doręczanie pism w postępowaniu, przesłuchanie stron i świadków:**

1. **Na wniosek organu administracji publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej, sądu lub prokuratora konsul:**

1) **doręcza pisma i inne dokumenty;**

2) **przesłuchuje strony, uczestników postępowania, świadków i podejrzanych;**

2a) jest obecny w miejscu przebywania świadka przesłuchiwanego w sposób określony w art. 177 § 1a ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 30, 413, 568 i 1086);

3) przekazuje wnioski o udzielenie pomocy prawnej sądom i innym organom państwa przyjmującego.

2. **Czynności wymienione w ust. 1 pkt 1 i 2 konsul wykonuje, stosując odpowiednio właściwe przepisy prawa polskiego, jeżeli odbiorca pisma lub innego dokumentu albo osoba, która ma być przesłuchana, jest obywatelem polskim i zgadza się dobrowolnie przyjąć pismo lub inny dokument albo złożyć zeznanie lub wyjaśnienie.**

Zgodnie z art. 61 ust. 2a. Ups Opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej mogą wносить osoby niewymienione w ust. 2. Art. 103 ust. 2 stosuje się odpowiednio + inne art. z tego zakresu stosuje się odpowiednio.

WAŻNE: Nie ma możliwości obciążenia finansowego osób z grupy dalszej w sytuacji, gdy istnieje choćby prawdopodobieństwo występowania osób z grupy bliższej. Zadaniem organu w takiej sytuacji jest ustalenie wszystkich osób z danej grupy,

a następnie ich zdolności finansowych. Obowiązek odpłatności tych osób wchodzi w rachubę wówczas, gdy mieszkaniec nie ponosi odpłatności w całości. Wyrok WSA w Rzeszowie z dnia 4 marca 2020 r., II SA/Rz 435/19.

Art. 64 Ups zwolnienie z opłat

- * Poszerzony został katalog sytuacji, w których można zwolnić z obowiązku wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej o sytuacji: nienależytego wykonywania władzy rodzicielskiej przez osobę kierowaną do domu pomocy społecznej lub będącą już mieszkańcem domu w stosunku do zobowiązanego do wnoszenia opłaty dziecka.
- * Zwolnić będzie można również wnuka (lub dalsze osoby zstępne) osoby kierowanej do domu pomocy społecznej lub mieszkańca domu.
- * Zmiana wychodzi naprzeciw postulatam osób, których rodzice zostali skierowani do domu pomocy społecznej, a w przeszłości zachowywali się w stosunku do swoich dzieci w sposób rażąco naganny. Z uwagi na konieczność określenia w ustawie precyzyjnych przesłanek zwalniania z opłat wskazano na sytuację ograniczenia władzy rodzicielskiej z jednoczesnym skierowaniem dziecka przez sąd do rodziny zastępczej, placówki opiekuńczo-wychowawczej lub rodzinnego domu dziecka (dodany art. 64 pkt 5), a także sytuację, w której sąd wydał wyrok oddalający powództwo o alimenty przeciwko osobie zobowiązanej do wnoszenia opłat (dodany art. 64 pkt 6).
- * Zmiana poszerza też możliwość zwalniania z obowiązku wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej, obok osób wnoszących opłatę, również osób zobowiązanych do wnoszenia opłat zgodnie z przepisami ustawy, ale jeszcze ich niewnoszących.

* Wydanie decyzji, na podstawie art. 64 Ups wymaga uprzedniego, prawidłowego ustalenia stanu faktycznego sprawy, jako elementu niezbędnego do trafnego zastosowania normy prawa materialnego. Temu służy postępowanie administracyjne, którego jednym z etapów jest uznanie za udowodniony fakt, na podstawie określonych materiałów i w oparciu o przyjętą teorię swobodnej oceny dowodów oraz ujęcie tego faktu w języku stosowanej normy. Wyrok WSA w Krakowie z dnia 23 grudnia 2019 r., III SA/Kr 1037/19.

* Z treści art. 64 Ups wynika, iż zwolnienie z opłaty za pobyt w DPS może dotyczyć sytuacji, w której osoba zobowiązana wnosi opłatę, czyli zarówno osoba jak i wysokość opłaty została już wcześniej ustalona w odpowiednim akcie stosowania prawa zgodnie z przepisami ustawy. Zwolnienie musi się bowiem odnosić do skonkretyzowanego obowiązku. Dlatego też rozstrzygnięcie w przedmiocie zwolnienia z opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej może zostać wydane dopiero po ostatecznym ustaleniu osoby zobowiązanej i określeniu wysokości opłaty miesięcznej za pobyt. Wyrok WSA w Kielcach z dnia 30 stycznia 2020 r., II SA/Ke 1145/19.

* Organ rozpoznający prośbę o zwolnienie z odpłatności za pobyt w placówce, **nie ma**

obowiązku przyznania zwolnienia, ale ma takie prawo. Fakultatywność orzeczenia o zwolnieniu z odpłatności zależna jest od sytuacji materialnej i rodzinnej osób zobowiązanych do opłat. Przypadki uprawniające do zwolnień zostały w przepisie wymienione jedynie przykładowo. Każdorazową decyzję rozstrzygającą o wniosku o przyznanie zwolnienia organ winien uzasadnić w sposób pozwalający prześledzić tok rozumowania organu i poznać kryteria podjęcia danej decyzji. Wyrok WSA w Łodzi z dnia 3 marca 2020 r., II SA/Łd 956/19.

Art. 64 Ups *Osoby wnoszące opłatę lub obowiązane do wnoszenia opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej można zwolnić z tej opłaty częściowo lub całkowicie, na ich wniosek, po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego, w szczególności jeżeli: (...).*

Art. 64a

Zmiana doprecyzowuje kwestię **obowiązku przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego** w sytuacji rozstrzygnięcia o zwalnianiu z odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej. Zmiana art. 64a Ups polega na poszerzeniu kręgu osób zwalnianych obligatoryjnie z wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej o osoby:

- które przedstawiają prawomocne orzeczenie sądu o skazaniu za umyślne przestępstwo popełnione z użyciem przemocy na szkodę osoby zobowiązanej do wnoszenia opłaty, jej małoletniego rodzeństwa lub jej rodzica, oraz
- będące zstępными (w praktyce – wnukami) osoby, która podlega zwolnieniu z wnoszenia opłaty ze względu na pozbawienie rodzica mieszkańca domu pomocy społecznej władzy rodzicielskiej nad tą osobą.

W celu usunięcia wątpliwości w zakresie konieczności wydawania decyzji o skierowaniu do domu pomocy społecznej, w przypadku kierowania osób w trybie określonym w art. 65 Ups, zmieniono art. 65 ust. 2 Ups.

W przypadku braku miejsc w domu pomocy społecznej o zasięgu gminnym lub powiatowym gmina może kierować osoby tego wymagające do domu pomocy społecznej, który nie jest prowadzony na zlecenie wójta (burmistrza, prezydenta miasta) lub starosty. W takim przypadku stosuje się odpowiednio art. 59 ust. 1 i art. 61-64b, z tym że wysokość opłaty za pobyt w takim domu określa umowa zawarta przez gminę z podmiotem prowadzącym dom.

Art. 67 Zezwolenie na prowadzenie placówki zapewniającej całodobową opiekę

art. 67 ust. 2 Ups doprecyzowuje zakres dokumentów składanych przez podmioty ubiegające się o uzyskanie zezwolenia wojewody na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku. Zgodnie z obowiązującym art. 67 ust. 2 pkt 3 podmiot ubiegający się o uzyskanie ww. zezwolenia jest zobowiązany do przedstawienia

* **zaświadczenia właściwego organu potwierdzającego możliwość użytkowania obiektu określonego w kategorii XI załącznika do ustawy– Prawo budowlane.** Doprecyzowano właściwość organu do wydawania zaświadczeń potwierdzających możliwość użytkowania obiektu. Zmiana spowodowana jest istniejącymi obecnie wątpliwościami co do organu, który takie zaświadczenia miał wydawać.

Jednocześnie dodano również obowiązek składania przez osobę lub podmiot ubiegający się o zezwolenie

* **oświadczenia o niekaralności za czyny, o których mowa w art. 130 ust. 4–6, w okresie 5 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku** o wydanie zezwolenia na prowadzenie placówki. Oświadczenie będzie składane pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia (dodany art. 67 ust. 2 pkt g).

* Ponadto **ograniczono możliwość uzyskania zezwolenia** na prowadzenie placówki przez podmioty, na które wojewoda nałożył w przeszłości co najmniej dwukrotnie karę pieniężną za prowadzenie placówki bez zezwolenia lub orzekł o wstrzymaniu działalności placówki (dodany art. 67 ust. 2 pkt 4). **Podmioty te nie będą mogły uzyskać zezwolenia w okresie 5 lat od ukarania.** Okres pięcioletni jest uzasadniony, z jednej strony koniecznością zapewnienia przestrzegania przepisów ustawy o pomocy społecznej o zezwoleniach dla placówek zapewniających całodobową opiekę, z drugiej strony daje podmiotom prowadzącym placówki szansę na dostosowanie swojej działalności do wymogów ustawy i uzyskanie zezwolenia w przyszłości.

* Przepisy dotyczące działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia placówki zostały uzupełnione o nowe regulacje (dodany ust. 3a–3c). Doprecyzowano tryb cofnięcia zezwolenia na prowadzenie placówki, analogicznie do przepisów art. 57a dotyczących **cofnięcia zezwolenia** na prowadzenie domu pomocy społecznej.

Przed cofnięciem zezwolenia wojewoda będzie musiał wyznaczyć dodatkowy termin na spełnienie ustawowych warunków lub standardów albo na dostarczenie wymaganych dokumentów, zaświadczeń lub informacji, do dostarczenia których wezwał podmiot kontrolowany. Uprawnienia wojewody wynikają z funkcji kontrolnych i nadzorczych, jakie sprawuje on w systemie pomocy społecznej. Zgodnie bowiem z art. 22 pkt 8–10 Ups do zadań wojewody należy:

– nadzór nad realizacją zadań samorządu gminnego, powiatowego i województwa, w tym nad jakością działalności jednostek organizacyjnych pomocy społecznej oraz nad jakością usług, dla których minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określił standardy, a także nad zgodnością zatrudnienia pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z wymaganymi

kwifikacjami;

- kontrola jakości usług, o których mowa w pkt 8, wykonywanych przez podmioty niepubliczne na podstawie umowy z organami administracji rządowej i samorządowej;
- kontrola jakości usług, o których mowa w pkt 8, wykonywanych przez domy pomocy społecznej prowadzone nie na zlecenie organu jednostki samorządu terytorialnego przez podmioty niepubliczne, o których mowa w art. 57 ust. 1 pkt 2–4;
- kontrola placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, w tym prowadzonych na podstawie przepisów o działalności gospodarczej, w zakresie standardów usług socjalno-bytowych i przestrzegania praw tych osób.

Na podstawie art. 126 Ups wojewoda, w związku z przeprowadzaniem postępowaniem nadzorczym i kontrolnym, ma prawo między innymi do żądania informacji, dokumentów i danych, niezbędnych do sprawowania nadzoru i kontroli.

Tryb nadzoru i kontroli określa z kolei rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. poz. 543 i 1750).

Art. 68 Usługi świadczone przez placówkę

* Doprecyzowano warunki, jakie musi spełniać placówka mieszcząca się w budynku wielokondygnacyjnym. Zaproponowano zmianę w art. 68 ust. 4 pkt 2 Ups, w zakresie wymogu posiadania windy w placówkach wielokondygnacyjnych. Pojęcie windy nie jest zdefiniowane w aktach prawnych, z tego względu przyjmowano, że w istocie jest ono tożsamy z pojęciem dźwigu osobowego. W wyroku z dnia 29 lipca 2010r. sygn. akt. I SA/Wa 951/10 WSA w Warszawie nakazał, aby wyjaśniając na gruncie ustawy pojęcie „windy”, zastosować przede wszystkim wykładnię funkcjonalną. Zdaniem Sądu, jeżeli w czasie kontroli placówki okaże się, że zastosowane urządzenie dźwigowe jest funkcjonalne, tj. zapewnia odpowiednie warunki do przemieszczania pensjonariuszy, to może być uznane za windę w rozumieniu ustawy o pomocy społecznej. Z uwagi na powyższe zdecydowano o wprowadzeniu do Ups pojęcia dźwigu osobowego, którym posługują się przepisy prawa budowlanego.

* Dodatkowo wprowadza się wymóg, aby pomieszczenia, takie jak: łazienki i toalety, pokój dziennego pobytu, pomieszczenie pomocnicze do prania i suszenia znajdowały się na parterze, czyli na tym samym poziomie, na którym powinny znajdować się pokoje mieszkalne. Umożliwi to mieszkańcom swobodne i bezpieczne korzystanie z tych pomieszczeń.

* Aby ułatwić działalność małych placówek, w których przebywa nie więcej niż 5 osób, w dodanym ust. 7 wyłączono w stosunku do tych placówek warunek posiadania dźwigu osobowego, w sytuacji gdy w placówce zamontowane jest urządzenie do przemieszczania osób niepełnosprawnych (typu platforma, krzeselko). Urządzenia takie podlegają dozorowi technicznemu na podstawie przepisów o dozorcze

technicznym. Wymóg posiadania dźwigu osobowego przez małe placówki może być dla nich istotnym obciążeniem finansowym, a w sytuacji gdy istnieją alternatywne metody zapewnienia bezpiecznego przemieszczania się osób wymagających opieki przy użyciu innych urządzeń, nie stanowiłby wystarczającego uzasadnienia. Od tych placówek wymaga się również, aby łazienki i toalety znajdowały się na tym samym piętrze, na którym są pokoje mieszkalne, tak aby każdy mieszkaniec mógł swobodnie i bezpiecznie korzystać z tych pomieszczeń.

* W ust. 8 określa się maksymalną liczbę osób, które mogą być umieszczone w jednym budynku placówki – 100. Ograniczenie takie wynika z troski o zapewnienie osobom przebywającym w placówkach odpowiednich warunków pobytu i poszanowania podmiotowości tych osób, ich prawa do godności, poczucia bezpieczeństwa i intymności. W mniejszych placówkach mieszkańcy nie są anonimowi, a architektura budynku bardziej przypomina warunki domowe. Podobne ograniczenie obowiązuje już domy pomocy społecznej na mocy § 6 ust. 1 pkt 1 lit. d rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 734).

Art. 68a. Dokumentacja placówki

* 68a pkt 1 lit. f–i uzupełniono katalog dokumentów przechowywanych przez podmiot prowadzący placówkę (dodany art.) o postanowienia sądu opiekuńczego w przedmiocie udzielenia zezwolenia na umieszczenie w placówce – w przypadku osób ubezwłasnowolnionych całkowicie, a także o dokumenty dotyczące ograniczenia osobom przebywającym w placówce możliwości samodzielnego opuszczania terenu placówki (zaświadczenia lekarza wskazującego zasadność ograniczenia, wydawanego przez osobę kierującą placówką ograniczenia oraz orzeczenia sądu opiekuńczego w tym zakresie).

* 68a pkt 4 wprowadzono wymóg kwalifikacji personelu opiekuńczego zatrudnionego w placówce, a także wymóg minimalnego zatrudnienia pracowników wykonujących czynności w ramach usług opiekuńczych w wymiarze $\frac{1}{3}$ pełnego wymiaru czasu pracy na jednego mieszkańca placówki. Brak takich wymogów powodował, że w części funkcjonujących placówek poziom świadczonych usług nie jest zadowalający z uwagi na brak odpowiednio wyszkolonego personelu. Z uwagi na zawartą w art. 6 pkt 11 Upr definicję pojęcia „osoba zatrudniona” obejmującą osoby pozostające w zatrudnieniu w rozumieniu przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz osoby prowadzące działalność gospodarczą w rozumieniu przepisów dotyczących działalności gospodarczej należy uznać, że nowe wymogi kwalifikacyjne obejmują osoby zatrudnione w placówkach na wskazanych w art. 6 pkt 11 podstawach.

Art. 68b Placówki dostępne wyłącznie osobom pełnoletnim

- * Zastrzeżono możliwość świadczenia usług w placówce osobom pełnoletnim. Brak wyraźnego zakazu przyjmowania osób małoletnich mógł spowodować tworzenie placówek mieszanych, w których przebywałyby np. niepełnosprawne dzieci wspólnie z osobami starszymi.
- * W sytuacji gdy istnieje potrzeba zapewnienia całodobowej opieki dzieciom i młodzieży w różnych sytuacjach życiowych, w których rodzice nie mają możliwości sprawowania bezpośredniej opieki nad dzieckiem, zastosowanie mają przepisy dotyczące pieczy zastępczej, instytucji, która właśnie do tego celu została powołana. W systemie pieczy zastępczej funkcjonują placówki dla dzieci niepełnosprawnych (placówki opiekuńczo-wychowawcze typu specjalistyczno-terapeutycznego). Ponadto w przypadku konieczności, na wniosek lub za zgodą rodziców dziecka, możliwe jest umieszczenie dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej na podstawie umowy zawartej między rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka a starostą właściwym ze względu na miejsce zamieszkania tej rodziny lub miejsce prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Art. 68c Umieszczenie w placówce osoby ubezwłasnowolnionej całkowicie

Obowiązek uzyskiwania przez przedstawiciela ustawowego osoby ubezwłasnowolnionej całkowicie zezwolenia sądu opiekuńczego na umieszczenie w placówce zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku. Potrzeba wprowadzenia przepisu określającego powyższy obowiązek wynika z faktu, że nie zawsze, mimo regulacji określających sposób wykonywania opieki zawartych w kodeksie rodzinnym i opiekuńczym, przedstawiciel ustawowy zwraca się do sądu o takie zezwolenie.

Art. 69. Prowadzenie placówki w ramach działalności statutowej

Zmiana brzmienia art. 69 ust. 1 jest konsekwencją dodania przepisów art. 67 ust. 3a–3c określających tryb cofnięcia zezwolenia na prowadzenie placówki całodobowej opieki prowadzonej w ramach działalności gospodarczej. W związku z przyjętą zasadą obowiązywania tych samych przepisów zarówno placówki prowadzone w ramach działalności gospodarczej, jak i prowadzone przez Kościół Katolicki, inne kościoły, związki wyznaniowe oraz organizacje społeczne, fundacje i stowarzyszenia w ramach tzw. działalności statutowej, należało uaktualnić przywołania zawarte w art. 69 ust. 1.

Art. 97 Odpłatność za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych

- * Dodano ust. 1a, który wskazuje na możliwość nałożenia opłaty za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych, w sytuacji gdy dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty kryterium dochodowego.
- * Opłata ta jednak nie może przekroczyć 30% dochodu osoby samotnie gospodarującej

lub dochodu na osobę w rodzinie osoby skierowanej do schroniska, a w przypadku schroniska z usługami opiekuńczymi, z uwagi na wyższy koszt usług w takich schroniskach, nie może być wyższa niż 50% tego dochodu. Wprowadzenie odpłatności od osób do tej pory z niej zwolnionych postulują organizacje pozarządowe prowadzące schroniska dla osób bezdomnych.

*** Zgodnie z powyższymi postulatami opłaty te w większości przypadków mają wymiar symboliczny i nie stanowią istotnego źródła pokrycia kosztów prowadzenia placówek.** Mają jednak wielce istotny wymiar edukacyjny związany ze specyfiką grupy, której świadczone jest wsparcie – ich zadaniem jest przeciwdziałanie uzależnianiu się osób bezdomnych od całkowicie darmowego schronienia oraz uświadamianie odpowiedzialności (także finansowej) za własny los.

Zmiana w art. 103 ust. 2 Ups zmierzała do rozszerzenia katalogu przypadków, w których nie będzie możliwe dodatkowe zwiększanie obciążeń członków rodziny osoby przebywającej w domu pomocy społecznej w przypadku zwolnienia któregoś z nich albo zwolnienia mieszkańca domu pomocy społecznej z odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej na podstawie art. 64a i art. 64b

Art. 107 ust. 4. Rodzinny wywiad środowiskowy

*** Wydłużono okres** obowiązywania rodzinnego wywiadu środowiskowego w stosunku do mieszkańców domów pomocy społecznej z 6 miesięcy **do 12 miesięcy**, z uwagi na stabilność sytuacji życiowej i dochodów tych osób.

*** Z kolei zmiana w art. 107 ust. 5b Ups poszerza katalog dokumentów** określających sytuację osobistą i rodzinną osoby przez dodanie prawomocnego orzeczenia sądu o pozbawieniu władzy rodzicielskiej albo o skazaniu za umyślne przestępstwo popełnione z użyciem przemocy, co jest konsekwencją zmiany w art. 64a. Ponieważ o zwolnienie z odpłatności za dom pomocy społecznej można występować w każdym czasie, również w sytuacji, gdy odpłatność została już ustalona (zmianę decyzji prawomocnej umożliwia art. 106 ust. 5 Ups), nie wprowadza się przepisu przejściowego w tym zakresie.

109 Zmiana sytuacji świadczeniobiorcy

Rozszerzono katalog osób obowiązanych do informowania organu, który przyznał świadczenie, o każdej zmianie w ich sytuacji osobistej, dochodowej i majątkowej, która wiąże się z podstawą do przyznania świadczeń o osoby, o których mowa w art. 61 ust. 1 pkt 2.

109a. Zwrot kwot świadczeń pomocy społecznej z rachunków płatniczych i innych przekazanych po śmierci osoby uprawnionej

ma na celu uregulowanie sytuacji zwrotu m.in. przez banki z rachunku indywidualnego i wspólnego świadczeń z pomocy społecznej, wypłaconych po śmierci świadczeniobiorcy pomocy społecznej. Analogiczne do zaproponowanego rozwiązanie funkcjonuje w art. 30a ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

1. Podmiot prowadzący rachunek płatniczy oraz bank i spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa prowadzące rachunek inny niż płatniczy, a także wydawca instrumentu płatniczego są obowiązani zwrócić z tych rachunków ośrodkowi pomocy społecznej, na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej, kwoty świadczeń pomocy społecznej przekazane po dniu śmierci osoby uprawnionej na ten rachunek albo instrument płatniczy.

2. Podmiot prowadzący rachunek płatniczy oraz bank i spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa prowadzące rachunek inny niż płatniczy, a także wydawca instrumentu płatniczego są zwolnieni od wypłaty pełnej lub częściowej kwoty, o której mowa w ust. 1, jeżeli przed otrzymaniem wniosku kierownika ośrodka pomocy społecznej dokonali z tych rachunków wypłat innym osobom i w związku z tym wypłaty te nie pozwalają zrealizować wniosku w całości lub w części, oraz w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku poinformują o tym kierownika ośrodka pomocy społecznej, wraz ze wskazaniem osób, na rzecz których dokonano tych wypłat.

3. Zwrot kwot świadczeń, o którym mowa w ust. 1, uznaje się za zwrot świadczeń nienależnie pobranych.

Art. 126. Zakres kontroli wojewody

Zmiana tego przepisu poszerza zakres uprawnień kontrolnych inspektorów urzędów wojewódzkich przeprowadzających czynności z zakresu kontroli i nadzoru w pomocy społecznej. Z doświadczeń inspektorów wynikało, że kontrolowany podmiot odmawia sporządzania kopii dokumentów niezbędnych do pełnego ustalenia stanu faktycznego. Inspektorzy często muszą posiłkować się aparatami fotograficznymi lub telefonami komórkowymi w celu dokonania zdjęć istniejących w kontrolowanej jednostce dokumentów. Analogicznie przewiduje ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. poz. 1092 oraz z 2019 r. poz. 730).

7) pobierania za pokwitowaniem oraz zabezpieczania dokumentów związanych z zakresem kontroli, z zachowaniem przepisów o tajemnicy prawnie chronionej;

8) sporządzania, a w razie potrzeby żądania sporządzenia niezbędnych do kontroli kopii, odpisów lub wyciągów z dokumentów oraz zestawień lub obliczeń;

9) przetwarzania danych osobowych w zakresie niezbędnym do realizacji celu kontroli.

Art. 130. Kary pieniężne

* art. 130 ust. 4a zawiera zmianę zaostrzającą odpowiedzialność podmiotu prowadzącego bez zezwolenia więcej niż jedną placówkę zapewniającą całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku. W przypadku nałożenia prawomocnej kary za prowadzenie jednej z placówek bez zezwolenia wojewody, kara nakładana na kolejną z placówek będzie wynosiła 40 tys. zł, a nie jak dotychczas 10 lub 20 tys. zł.

Kto po uprawomocnieniu się decyzji o nałożeniu kary pieniężnej za prowadzenie bez zezwolenia wojewody placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku prowadzi bez zezwolenia wojewody inną placówkę zapewniającą całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, podlega karze pieniężnej w wysokości 40 000 zł.

* umożliwia wojewodzie jednoczesne cofnięcie zezwolenia na prowadzenie domu pomocy społecznej lub placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku i nakazanie wstrzymania prowadzenia tej placówki lub domu pomocy społecznej, z nadaniem rygoru natychmiastowej wykonalności. Sytuacja taka może mieć miejsce w razie stwierdzenia zagrożenia życia lub zdrowia osób przebywających w domu pomocy społecznej lub w placówce zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, prowadzonej na podstawie zezwolenia. Dotychczas możliwość nakazania wstrzymania działalności dotyczyła placówek nielegalnych, wojewoda musiał więc najpierw wydać decyzję cofającą zezwolenie, a dopiero po jej uprawomocnieniu się mógł nakazać wstrzymanie działalności nielegalnej już wtedy placówki.

W przypadku stwierdzenia zagrożenia życia lub zdrowia osób przebywających w domu pomocy społecznej lub w placówce zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, prowadzonej na podstawie zezwolenia, wojewoda może, cofając zezwolenie, wydać decyzję nakazującą wstrzymanie prowadzenia tej placówki lub domu pomocy społecznej, z nadaniem rygom natychmiastowej wykonalności.

Art. 131a. Obowiązek informacyjny wojewody

* Zmiana jest konsekwencją wprowadzenia nowych kar nakładanych na podmioty prowadzące nielegalne placówki, mimo wcześniejszego ukarania za prowadzenie innej nielegalnej placówki (dodawany art. 130 ust. 4a) oraz kar nakładanych w przypadku stwierdzenia zagrożenia życia lub zdrowia osób przebywających w placówkach (dodawany art. 130 ust. 6). W tych przypadkach **wojewoda**, tak jak w przypadku nakładania już istniejących kar, **będzie miał obowiązek współdziałania z odpowiednimi organami i członkami rodzin osób przebywających w placówce prowadzonej przez ukarany podmiot w celu zapewnienia odpowiedniej opieki osobom tego potrzebującym.**

* Aby umożliwić wojewodom sprawdzenie, czy dany podmiot prowadzi więcej niż jedną placówkę na obszarze kraju, dodano nową regulację **art. 131b**, zgodnie z którą minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego został zobowiązany do prowadzenia wykazu nałożonych kar pieniężnych. Dane z wykazu udostępnia się wojewodom do celów prowadzenia postępowań w zakresie nałożenia kary pieniężnej lub wydania albo cofnięcia zezwolenia na prowadzenie placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku.

Zmiany w ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego

Zmiana do ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego miała na celu poddanie domów pomocy społecznej oraz placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku kontroli sądów w zakresie przestrzegania praw osób, w stosunku do których zastosowano ograniczenie możliwości samodzielnego opuszczania domu pomocy społecznej lub placówki, co stanowi konsekwencję wprowadzenia procedury określonej w art. 55 ust. 2b–2h oraz art. 68 ust. 2a–2h Ups.

WAŻNE:

Przepisy przejściowe i końcowe

- * **Umowy dotyczące prowadzenia rodzinnych domów pomocy** zawarte przez osoby fizyczne albo organizacje pożytku publicznego z gminami przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy zachowują moc do czasu w nich określonego, jednak nie dłużej niż przez okres 2 lat od dnia wejścia w życie Ups.
- * **Decyzje ustalające opłatę mieszkańca domu pomocy społecznej** za pobyt w tym domu, wydane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, **zachowują moc**.
- * **Decyzje lub umowy ustalające opłatę osób, o których mowa w art. 61 ust. 1 pkt 2 (małżonek, zstępni przed wstępnymi)**, ustawy zmienianej w art. 1, za pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej, wydane lub zawarte przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, **zachowują moc do dnia w nich określonego, jednak nie dłużej niż do dnia 1 stycznia 2021 r.**
- * Przed upływem terminu, czyli 1 stycznia 2021 r, kierownicy ośrodków pomocy społecznej zawrą z osobami, o których mowa w **art. 61 ust. 1 pkt 2** (małżonek, zstępni przed wstępnymi) Ups w art. 1, umowy, o których mowa w **art. 103 ust. 2** Ups, w nowym brzmieniu.
- * W przypadku odmowy przez osoby, o których mowa w **art. 61 ust. 1 pkt 2** (małżonek, zstępni przed wstępnymi) Ups w art. 1, zawarcia umowy, o której mowa w ust. 3, stosuje się **art. 61 ust. 2d** Ups w art. 1.
- * W przypadku odmowy przez osoby, o których mowa w **art. 61 ust. 1 pkt 2** Ups w art. 1, zawarcia umowy, o której mowa w ust. 3, oraz niewyrażenia zgody na przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego stosuje się **art. 61 ust. 2e i 2f** Ups w art. 1.

- * Do ustalenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej osób skierowanych do domu pomocy społecznej przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się art. 59 i art. 61 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.
- * Nowe przepisy będą też stosowane do postępowań o ustalenie opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej, wszczętych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.
- * Dwunastomiesięczny okres wskazany w art. 4 zmiany Uprz pozwoli na uporządkowanie kwestii opłat za pobyt w domu pomocy społecznej i ujednoczenie praktyki w tym zakresie.
- * Do postępowań o ustalenie opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się art. 59 i art. 61 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.
- * Przepisy ust. 1-7 stosuje się do ustalania odpłatności, do których art. 61 ustawy zmienianej w art. 1 stosuje się odpowiednio.

Wymogi dotyczące **posiadania przez placówkę zapewniającą całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku dzwigu osobowego** oraz zaświadczenia organu nadzoru budowlanego będą dotyczyły jedynie placówek nowych, tj. tych, które uzyskały zezwolenie po dniu wejścia w życie zmienionych przepisów, a także placówek prowadzonych wcześniej, jeśli zwiększy się w nich liczba miejsc.

Wymóg dotyczący ograniczenia liczby osób przebywających w jednym budynku placówki do 100 osób nie będzie stosowany do placówek, które uzyskały zezwolenie przed dniem wejścia ustawy w życie, pod warunkiem niezwiększania liczby miejsc w budynku.

* Wymogi w zakresie **poziomu zatrudnienia w placówkach zapewniających całodobową opiekę** osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku oraz kwalifikacji wymaganych od personelu tam zatrudnionego, które wprowadza się stopniowo. **Docelowy standard powinien być osiągnięty przez podmioty prowadzące ww. placówki do dnia 1 czerwca 2021 r.** W okresie przejściowym nie będzie stosowany wymóg zatrudnienia osób w wymiarze nie mniejszym niż 4,5 pełnego wymiaru czasu pracy, gdyż podmioty prowadzące placówki powinny zyskać czas potrzebny na zatrudnienie brakujących pracowników.

* Regulacje przejściowe dotyczące postępowań o wydanie zezwolenia na prowadzenie placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie zmian do ustawy.

Przewiduje się stosowanie dotychczasowych przepisów określających warunki uzyskania zezwolenia określone w art. 67 ust. 2 pkt 3 lit. c oraz art. 68 ust. 4 pkt 2, co chroni podmioty ubiegające się o wydanie zezwolenia przed kosztami, jakie musiałyby ponieść na dostosowanie budynków do nowych wymogów

architektonicznych.

Stosowanie nowych warunków we wszczętych i niezakończonych postępowaniach będzie natomiast dotyczyło zmienianych przepisów art. 67 ust. 2 pkt 3 lit. g i pkt 4 oraz ust. 2a, art. 68a pkt 4 i 5 oraz art. 68b. Wymóg określony w przepisie art. 68 ust. 8, jako nowy wymóg, nieistniejący obecnie, nie będzie stosowany we wskazanych postępowaniach.

Wymogi dotyczące posiadania postanowienia sądu opiekuńczego w przedmiocie udzielenia zezwolenia na umieszczenie w placówce oraz ograniczenie możliwości zapewniania w placówkach opieki jedynie osobom pełnoletnim będą stosowane od dnia 1 czerwca 2020 r., aby dać czas podmiotom prowadzącym placówki na dostosowanie do nowych wymogów.

Wyłączony jest warunek niekaralności za czyny, o których mowa w art. 130 ust. 4–6 ustawy o pomocy społecznej, w stosunku do podmiotów prowadzących placówkę na podstawie zezwolenia uzyskanego przed wejściem w życie nowych przepisów w odniesieniu do tej placówki. Oznacza to, że wojewoda nie będzie mógł cofnąć wydanego przed wejściem w życie nowych przepisów zezwolenia, mimo ukarania podmiotu jedną z kar określonych w art. 130 ust. 4–6 ustawy o pomocy społecznej. Brak takiego przepisu przejściowego powodowałby bowiem wyciąganie konsekwencji wynikających z nowych przepisów w stosunku do podmiotów prowadzących już legalną placówkę, co mogłoby oznaczać stosowanie prawa wstecz.

Stosowanie przepisu art. 109a jedynie do kwot świadczeń pomocy społecznej przekazanych na rachunek płatniczy, rachunek inny niż płatniczy albo instrument płatniczy po dniu wejścia w życie ustawy.

Wojewodowie mają prawo do wykorzystywania nowych uprawnień w zakresie nadzoru i kontroli już w postępowaniach rozpoczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej.

czasowe pozostawienie w mocy aktów wykonawczych, którymi są: rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 28 kwietnia 2005 r. w sprawie wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia placówki zapewniającej całodobową opiekę (Dz. U. poz. 739) oraz rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 28 kwietnia 2005 r. w sprawie wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie w ramach działalności statutowej placówki zapewniającej całodobową opiekę (Dz. U. poz. 740).

Ustawa weszła w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, z pewnymi wyjątkami. Przepisy art. 1 pkt 11, pkt 12 lit. b i c oraz pkt 13–15, 20 i 23–25, dotyczące placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, oraz instytucji finansowych (art. 109a) z uwagi na fakt, że odnoszą się między innymi do podmiotów prowadzących działalność gospodarczą oraz pkt 25 dotyczący obowiązku prowadzenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego wykazu nałożonych kar pieniężnych, wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2020 r.

Projekt z dnia 29 czerwca 2020 r.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA RODZINY, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ¹⁾
z dnia 2020 r.**

w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej

Na podstawie art. 134 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507, 1622, 1690, 1818 i 2473) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) organizację i tryb przeprowadzania kontroli i sprawowania nadzoru;
- 2) kwalifikacje inspektorów upoważnionych do wykonywania czynności nadzorczych i kontrolnych;
- 3) kwalifikacje pozostałych pracowników wykonujących z upoważnienia wojewody zadania z zakresu pomocy społecznej;
- 4) wzór legitymacji uprawniającej do wykonywania czynności nadzorczych i kontrolnych.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o jednostce podlegającej kontroli należy przez to rozumieć:

- 1) jednostkę organizacyjną pomocy społecznej, noclegownię, ogrzewalnię, mieszkanie chronione, rodzinny dom pomocy, placówkę zapewniającą całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, zwanej dalej „ustawą”;
- 2) urząd gminy, starostwo powiatowe i urząd marszałkowski, w zakresie zadań pomocy społecznej;
- 3) podmiot niepubliczny wykonujący zadanie z zakresu pomocy społecznej na podstawie umowy z organami administracji rządowej lub samorządowej.

§ 3. 1. Kontrole prowadzi się zgodnie z rocznym planem kontroli opracowanym przez dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego, zatwierdzonym przez wojewodę.

¹⁾ Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej kieruje działem administracji rządowej – zabezpieczenie społeczne, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2019 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (Dz. U. poz. 2267).

2. Wojewoda może zarządzić przeprowadzenie kontroli nieprzewidzianej w rocznym planie kontroli.

§ 4. W jednostkach podlegających kontroli przeprowadza się:

- 1) kontrole kompleksowe;
- 2) kontrole problemowe;
- 3) kontrole doraźne.

§ 5. 1. Zakres kontroli kompleksowej obejmuje obszar organizacji i funkcjonowania jednostki podlegającej kontroli wiążący się z realizacją zadania określonego w ustawie.

2. Zakres kontroli kompleksowej może obejmować sprawdzenie zrealizowania zaleceń pokontrolnych wydanych po poprzedniej kontroli kompleksowej.

3. Kontrole kompleksowe w jednostce podlegającej kontroli przeprowadza się nie rzadziej niż raz na cztery lata według planu kontroli.

§ 6. 1. Kontrola problemowa polega na sprawdzaniu wybranych obszarów organizacji i funkcjonowania jednostki podlegającej kontroli wiążących się z realizacją zadania określonego w ustawie.

2. Kontrolę problemową przeprowadza się według planu kontroli.

§ 7. Przeprowadzenie kontroli kompleksowej i problemowej jest poprzedzone opracowaniem programu kontroli, który zatwierdza wojewoda.

§ 8. 1. Kontrolę doraźną przeprowadza się w każdym czasie w celu zbadania prawidłowości organizacji i funkcjonowania jednostki podlegającej kontroli w określonym zakresie, także w celu zbadania, czy i w jakim zakresie są zrealizowane zalecenia pokontrolne, po upływie czasu przeznaczony na ich realizację.

2. Podstawą prowadzenia kontroli doraźnej mogą być uzyskane przez właściwy do spraw pomocy społecznej wydział urzędu wojewódzkiego informacje dotyczące nieprawidłowości w organizacji i funkcjonowaniu jednostki podlegającej kontroli.

3. Kontrola doraźna może być prowadzona w siedzibie kontrolującego, na podstawie dokumentów udostępnionych przez jednostkę podlegającą kontroli.

§ 9. Za równoznaczne ze spełnieniem wymogu, o którym mowa w § 5 ust. 3, uznaje się przeprowadzenie w ciągu czterech kolejnych lat co najmniej trzech kontroli problemowych lub doraźnych.

§ 10. 1. Upoważnienie do przeprowadzania kontroli zawiera:

- 1) oznaczenie organu, który wystawia upoważnienie;
- 2) datę i miejsce wydania oraz numer upoważnienia;
- 3) podstawę prawną do przeprowadzenia kontroli;
- 4) imię, nazwisko i stanowisko służbowe osób upoważnionych do wykonywania kontroli oraz numery legitymacji uprawniającej do wykonywania czynności nadzorczych i kontrolnych, a także wskazanie kierującego zespołem przeprowadzającym kontrolę, zwanego dalej „zespołem inspektorów”;
- 5) nazwę jednostki podlegającej kontroli;
- 6) zakres kontroli oraz miejsce przeprowadzania kontroli;
- 7) przewidywany termin, w którym przeprowadzane będą czynności kontrolne;
- 8) podpis osoby udzielającej upoważnienia.

2. Wojewoda wyznacza spośród pracowników komórki organizacyjnej do spraw nadzoru i kontroli w pomocy społecznej właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego kierującego zespołem inspektorów.

3. Kierujący zespołem inspektorów posiada kwalifikacje inspektora, o których mowa w § 19 ust. 1.

4. W przypadku gdy w trakcie przeprowadzanego postępowania kontrolnego zaistnieje konieczność zmiany zakresu, miejsca przeprowadzania kontroli lub przedłużenia prowadzenia czynności kontrolnych, wojewoda może dokonać zmian w upoważnieniu do przeprowadzenia kontroli przez naniesienie na nim stosownej wzmianki albo wydać nowe upoważnienie.

§ 11. 1. Członek zespołu inspektorów podlega wyłączeniu od udziału w kontroli, na wniosek lub z urzędu, jeżeli wyniki kontroli mogą dotyczyć jego praw lub obowiązków albo praw lub obowiązków jego małżonka lub osoby pozostającej z nim faktycznie we wspólnym pożyciu, krewnych i powinowatych do drugiego stopnia albo osób związanych z nim z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli. Powody wyłączenia trwają mimo ustania małżeństwa, wspólnego pożycia, przysposobienia, opieki lub kurateli.

2. Członek zespołu inspektorów podlega wyłączeniu również w razie zaistnienia w toku kontroli okoliczności mogących wywołać uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności.

3. O wyłączeniu członka zespołu inspektorów od udziału w kontroli decyduje wojewoda.

4. O wyłączeniu członka zespołu inspektorów czyni się wzmiankę na upoważnieniu do przeprowadzenia kontroli.

5. Przed rozpoczęciem czynności kontrolnych członek zespołu inspektorów składa pisemne oświadczenie o braku lub istnieniu okoliczności uzasadniających jego wyłączenie z udziału w kontroli.

6. W okresie od złożenia wniosku o wyłączenie do czasu wydania rozstrzygnięcia o wyłączeniu członka zespołu inspektorów z udziału w kontroli są podejmowane przez niego jedynie czynności niecierpiące zwłoki.

§ 12. 1. O zakresie i przewidywanym czasie trwania czynności kontrolnych, w tym terminie rozpoczęcia kontroli, wojewoda powiadamia, co najmniej na 7 dni przed rozpoczęciem kontroli:

- 1) kierownika jednostki podlegającej kontroli;
- 2) podmiot prowadzący jednostkę podlegającą kontroli.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do kontroli doraźnej.

§ 13. 1. Czynności kontrolne przeprowadza się w dniach i godzinach pracy obowiązujących w jednostce podlegającej kontroli, a w jednostkach działających całodobowo w godz. od 7⁰⁰ do 17⁰⁰.

2. Czynności kontrolne mogą być przeprowadzane poza siedzibą jednostki podlegającej kontroli.

3. W razie potrzeby kontrole doraźne mogą być przeprowadzane także w innych dniach i godzinach, o których mowa w ust. 1.

§ 14. 1. Kierownik jednostki podlegającej kontroli:

- 1) umożliwia zespołowi inspektorów wstęp do obiektów i pomieszczeń jednostki podlegającej kontroli, a także przeprowadzenie oględzin obiektów, składników majątkowych oraz przebiegu określonych czynności objętych obowiązującym standardem;
- 2) przedstawia na żądanie zespołu inspektorów informacje, dokumenty i dane dotyczące przedmiotu kontroli;
- 3) udziela zespołowi inspektorów informacji w formie ustnej lub pisemnej w zakresie objętym kontrolą;
- 4) zapewnia warunki i środki niezbędne do sprawnego przeprowadzenia kontroli;
- 5) umożliwia zespołowi inspektorów przeprowadzanie rozmów z pracownikami lub osobami korzystającymi z usług świadczonych w jednostce podlegającej kontroli.

§ 15. 1. Czynności dokonuje się w obecności kierownika lub wyznaczonego przez niego pracownika jednostki podlegającej kontroli.

2. W przypadku kontroli doraźnej czynności kontrolne mogą być dokonane w obecności znajdującego się na terenie jednostki podlegającej kontroli pracownika tej jednostki.
3. Pracownicy jednostki podlegającej kontroli są obowiązani udzielać, w wyznaczonym przez zespół inspektorów terminie, ustnych lub pisemnych wyjaśnień w sprawach dotyczących przedmiotu kontroli. Z przyjęcia ustnych wyjaśnień członek zespołu inspektorów sporządza protokół.
4. Każdy ma prawo złożyć ustne lub pisemne oświadczenie dotyczące zakresu kontroli. Z przyjęcia ustnego oświadczenia członek zespołu inspektorów sporządza protokół.
5. Czynności kontrolnych dokonuje się z poszanowaniem praw oraz godności osób i rodzin korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej lub usług świadczonych przez jednostki podlegające kontroli.

§ 16. 1. Dokonane w postępowaniu kontrolnym ustalenia zespół inspektorów opisuje w protokole kontroli.

2. Protokół kontroli zawiera:

- 1) oznaczenie jednostki podlegającej kontroli, jej siedzibę i adres, imię i nazwisko kierownika, z uwzględnieniem zmian zaistniałych w okresie objętym kontrolą;
- 2) imię i nazwisko, stanowisko służbowe członków zespołu inspektorów oraz numer i datę upoważnienia do przeprowadzania kontroli;
- 3) datę rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych w jednostce podlegającej kontroli, z wymienieniem dni będących przerwami w kontroli;
- 4) określenie przedmiotu kontroli i okresu objętego kontrolą;
- 5) ocenę skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta;
- 6) zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości;
- 7) pouczenie o prawie i terminie zgłoszenia zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole kontroli oraz o prawie do odmowy podpisania protokołu;
- 8) informację o zgłoszeniu zastrzeżeń oraz o stanowisku zajęтым wobec nich przez zespół inspektorów;
- 9) omówienie dokonanych w protokole kontroli poprawek, skreśleń i uzupełnień;
- 10) wzmiankę o doręczeniu protokołu kontroli kierownikowi jednostki podlegającej kontroli;

- 11) adnotację o wpisie do rejestru kontroli w jednostce podlegającej kontroli;
 - 12) podpisy członków zespołu i kierownika jednostki podlegającej kontroli na każdej stronie protokołu;
 - 13) podpisy członków zespołu inspektorów i kierownika jednostki podlegającej kontroli oraz miejsce i datę podpisania protokołu kontroli, z zastrzeżeniem § 17 ust. 1;
 - 14) w razie odmowy podpisania protokołu kontroli – informację o tym fakcie.
3. W przypadku gdy protokół kontroli zawiera informacje niejawne, protokół lub jego fragment oznacza się odpowiednią klauzulą tajności.
4. Protokół kontroli sporządza się w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach.
5. Jeden egzemplarz protokołu kontroli przekazuje się, za poświadczeniem odbioru, kierownikowi jednostki podlegającej kontroli, a drugi włącza się do akt kontroli.
6. W przypadku jednostek podlegających kontroli posiadających elektroniczną skrynkę podawczą protokół może być przekazany w formie elektronicznej.
- § 17.** 1. Kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyn tej odmowy.
2. Odmowa podpisania protokołu kontroli przez kierownika jednostki podlegającej kontroli nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół i sporządzenia zaleceń pokontrolnych.
 3. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole.
 4. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.
 5. W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego wobec zastrzeżeń.
 6. Pisemne zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół.
 7. Zespół przeprowadza dodatkowe czynności kontrolne, jeżeli z analizy zastrzeżeń wynika potrzeba ich podjęcia.
 8. Jeżeli zespół inspektorów stwierdzi zasadność zastrzeżeń, dokonuje zmian w protokole kontroli w ten sposób, że dołącza do niego stosowny tekst w brzmieniu:
 - 1) „Ustalenia na str..... skreśla się.”;
 - 2) „Protokół kontroli na str..... uzupełnia się przez dopisanie.....”;
 - 3) „Treść ustaleń na str..... otrzymuje brzmienie:.....”.
 9. Zespół inspektorów zajmuje stanowisko wobec wniesionych w terminie zastrzeżeń na piśmie i przekazuje je do akceptacji dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego.
 10. Stanowisko w sprawie zgłoszonych zastrzeżeń przekazuje się kierownikowi jednostki podlegającej kontroli.

11. Zespół inspektorów ma prawo sprostowania w protokole, w każdym czasie, z urzędu lub na wniosek kierownika jednostki podlegającej kontroli, błędów pisarskich oraz innych oczywistych pomyłek.

§ 18. 1. W ramach sprawowania nadzoru może być przeprowadzana kontrola.

2. Czynności nadzorcze mogą obejmować w szczególności:

- 1) skierowanie wystąpienia w sprawie sposobu realizacji zadań i wykorzystania środków finansowych na ten cel;
- 2) uzyskiwanie informacji i wyjaśnień dotyczących sposobu realizacji poszczególnych zadań;
- 3) monitorowanie realizacji zadań poprzez sprawozdania;
- 4) rozpatrywanie skarg na działalność jednostki, nad którą jest sprawowany nadzór w zakresie należącym do kompetencji wojewody.

3. Przepisy § 3–17 stosuje się odpowiednio do czynności nadzorczych.

§ 19. 1. Inspektorem upoważnionym do wykonywania w jednostkach podlegających kontroli czynności związanych z nadzorem i kontrolą – kierującym zespołem inspektorów może być osoba posiadająca:

- 1) tytuł zawodowy magistra na kierunku lub w zakresie: prawo, administracja, ekonomia, pedagogika, pedagogika specjalna, praca socjalna, socjologia, psychologia, polityka społeczna, politologia, politologia i nauki społeczne, organizacja i zarządzanie, zarządzanie lub marketing;
- 2) specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej;
- 3) czteroletni staż pracy w pomocy społecznej na stanowisku, na którym były realizowane zadania z zakresu pomocy społecznej w:
 - a) jednostce organizacyjnej pomocy społecznej,
 - b) podmiocie realizującym zadania z zakresu pomocy społecznej na podstawie zlecenia organu administracji rządowej lub samorządowej,
 - c) komórce organizacyjnej do spraw nadzoru i kontroli w pomocy społecznej właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego,
 - d) urzędzie obsługującym ministra właściwego w zakresie zabezpieczenia społecznego w ramach działu administracji rządowej – zabezpieczenie społeczne.

2. Inspektorem upoważnionym do wykonywania w jednostkach podlegających kontroli czynności związanych z nadzorem i kontrolą może być osoba posiadająca kwalifikacje, o których mowa w ust. 1 pkt 1, oraz trzyletni staż pracy w pomocy społecznej, o którym mowa w ust. 1 pkt 3.

3. Pozostałymi pracownikami wykonującymi z upoważnienia wojewody zadania z zakresu pomocy społecznej mogą być osoby posiadające kwalifikacje, o których mowa w ust. 1 pkt 1.

4. Do kontroli spraw, przy których zachodzi konieczność zapoznania się z informacjami niejawnymi, kontrolujący członek zespołu posiada poświadczenie bezpieczeństwa upoważniające do dostępu do informacji niejawnych, uzyskane na podstawie przepisów o ochronie informacji niejawnych.

§ 20. Wzór legitymacji uprawniającej do wykonywania czynności nadzorczych i kontrolnych stanowi załącznik do niniejszego rozporządzenia.

Projekt „Kompetencje plus”

realizowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój finansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

§ 21. Do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia stosuje się przepisy dotychczasowe.

§ 22. Osoby zatrudnione w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia na stanowisku inspektora oraz pracownika wykonującego z upoważnienia wojewody zadania z zakresu pomocy społecznej uznaje się za spełniające wymogi określone w niniejszym rozporządzeniu.

§ 23. Legitymacje uprawniające do wykonywania czynności nadzorczych i kontrolnych, wystawione przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, zachowują ważność na czas w nich określony.

§ 24. Traci moc rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. poz. 543 i 1750).

§ 25. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

**PODKARPACKI
URZĄD WOJEWÓDZKI
W RZESZOWIE**

Rzeszów, 2020-04-29

ul. Grunwaldzka 15, 35-959 Rzeszów
S.I.940.13.3.2020.MKC

Pani
Marlena Małąg
Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
ul. Nowogrodzka 1/3/5/, 00-513 Warszawa

W odpowiedzi na pismo z dnia 17 kwietnia 2020 r. (sygn.DPS.I.0210.I.4.2020.AP) w kwestii przesłania ewentualnych uwag do projektów rozporządzeń Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie:

- 1) wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia placówki zapewniającej całodobową opiekę,
- 2) wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie w ramach działalności statutowej placówki zapewniającej całodobową opiekę,

Wydział Polityki Społecznej Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie informuje, że do powyższych projektów nie ma uwag.

Niemniej jednak, pragnę poinformować, iż w kwestii zmian w przepisach prawa, dotyczących wydawania zezwoleń na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia placówki zapewniającej całodobową opiekę, zachodzi wręcz paląca potrzeba dokonania istotnych zmian w obrębie obowiązujących zapisów Prawa Budowlanego, tak aby współgrały z zapisami Ustawy o pomocy społecznej. W obecnym stanie prawnym, zgodnie z zapisem zawartym w art. 67 ust.3 lit c ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz.U. z 2019 poz. 1507 z późn. zm.), jednym z dokumentów niezbędnych do wydania zezwolenia jest zaświadczenie organu nadzoru budowlanego, potwierdzające możliwość użytkowania obiektu budowlanego, określonego w kategorii XI załącznika do ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2019 r. poz. 1186, 1309 i 1524). Jednocześnie w treści w/w Prawa budowlanego nie ma zapisów, które określałyby sposób postępowania w przedmiotowych sprawach dla właściwych miejscowo inspektoratów prawa budowlanego. Nastręcza to szereg problemów, co w konsekwencji prowadzi do przedłużania się procesu wydawania decyzji administracyjnej zezwalającej na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia placówek zapewniających całodobową opiekę przez Wojewodę. Reasumując powyższe, bardzo proszę o jak najszybsze dokonanie możliwych zmian w obrębie przedmiotowych przypisów prawa, w celu umożliwienia sprawnego wykonywania nałożonych zadań na organy administracji państwowej.

Dyrektor
Wydziału Polityki Społecznej
Małgorzata Dankowska
(Podpisane bezpiecznym podpisem elektronicznym)

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA RODZINZ, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ
z dnia 2020 r.**

zmieniające rozporządzenie w sprawie domów pomocy społecznej

Na podstawie art. 57 ust. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej

(Dz. U. z 2019 r. poz. 1507, 1622, 1690, 1818 i 2473) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 734) wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 4 dodaje się ust. 3 i 4 w brzmieniu:

„3. Do regulaminu, o którym mowa w ust. 1 i 2, sporządza się w formie załącznika procedurę dotyczącą postępowania w okresie stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, w szczególności w zakresie:

1) podejrzenia zarażenia chorobą zakaźną lub potwierdzenia zarażenia mieszkańca domu lub pracownika, w tym obejmującą:

a) zasady postępowania personelu domu,

b) zasady szczególnej ostrożności podczas przygotowywania i spożywania posiłków,

c) wyznaczenia pomieszczeń, które w razie potrzeby będą przekształcone w pomieszczenia do odosobnienia lub izolacji,

d) używania środków ochrony osobistej oraz dezynfekcji pomieszczeń domu,

e) sposobu i trybu komunikowania się mieszkańców domu z rodzinami i otoczeniem zewnętrznym;

2) świadczenia usług opiekuńczych i bytowych, w tym w przypadku poddania kwarantannie mieszkańców lub pracowników domu;

3) funkcjonowania domu i przyjmowania nowych mieszkańców;

4) przeprowadzania instruktażu dla personelu domu, w tym w zakresie obowiązkowego używania przez pracowników środków ochrony osobistej;

5) sposobu informowania mieszkańców domu o zaistniałej sytuacji i zasadach bezpiecznego zachowania się oraz o obowiązujących w tym zakresie zaleceniach, poleceniach, nakazach i zakazach odpowiednich służb i organów.

4. W okresie stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii dyrektor domu lub osoba przez niego wyznaczona jest zobowiązana:

1) do utrzymywania bezpośredniego kontaktu z właściwymi ze względu na siedzibę domu: państwowym powiatowym inspektorem sanitarnym, wojewodą, organami jednostek samorządu terytorialnego oraz podmiotami leczniczymi, wykonującymi zadania w zakresie zapobiegania oraz zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, w celu wymiany informacji o sytuacji epidemiologicznej w domu oraz na obszarze, na którym znajduje się siedziba domu;

2) do informowania personelu i mieszkańców domu o aktualnych przepisach oraz zaleceniach, poleceniach, nakazach i zakazach odpowiednich służb i organów;

3) do monitorowania zaopatrzenia domu w niezbędne środki ochrony osobistej i podejmowania odpowiednich działań w celu ich niezbędnego uzupełnienia.”;

2) w § 6 w ust. 2 w pkt 3 część wspólna otrzymuje brzmienie:

„– przy czym przy ustalaniu wskaźników zatrudnienia uwzględnia się wolontariuszy, stażystów, praktykantów, osoby odbywające służbę zastępczą w domu oraz inne osoby, jeżeli pracują bezpośrednio z mieszkańcami domu – przy wyliczaniu wskaźnika udział tych osób nie może przekroczyć 20% ogólnej liczby osób zatrudnionych w zespole terapeutyczno-opiekuńczym, a także pracowników pierwszego kontaktu zatrudnionych na stanowiskach administracyjnych lub obsługi w wymiarze proporcjonalnym do czasu w jakim koordynują działania wynikające z indywidualnego planu wsparcia mieszkańca;”.

§ 2. Podmioty prowadzące domy pomocy społecznej w terminie nie dłuższym niż 2 miesiące od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, dostosują regulaminy organizacyjne domów pomocy społecznej do przepisów rozporządzenia zmienianego w § 1, w brzmieniu nadanym niniejszym rozporządzeniem.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

